

Lovforslag nr. L 209. Fremsat den 15. februar 1989 af arbejdsministeren (Henning Dyremose)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

(Ændrede regler for selvstændige erhvervsdrivende m.v.)

§ 1

I lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 480 af 8. august 1988, som ændret ved lov nr. 838 og lov nr. 840 af 21. december 1988, foretages følgende ændringer:

1. I § 41, stk. 1, nr. 3, litra d, indsættes efter »erhvervsvirksomhed«: »i væsentligt omfang«.

2. I § 41, stk. 1, nr. 3, indsættes efter litra d som nyt litra:

»e) mere end midlertidigt og i væsentligt omfang deltager i udøvelse af deres ægtefælles selvstændige erhvervsvirksomhed, eller«.

Litra e bliver herefter litra f.

3. Efter § 44 indsættes:

»Kapitel 8 a

Kombinationsforsikring

§ 45. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan efter forhandling med Landsarbejdsnævnet fastsætte regler om ret til fuldtidsforsikring for personer, som samtidigt er beskæftiget med både lønarbejde og mere end midlertidigt udøvelse af selvstændig virksomhed«.

4. I § 51, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »arbejdsfortjeneste«: », jf. dog stk. 5«.

5. I § 51 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Til et medlem, der er ledigt, jf. § 57, stk. 3, efter at have udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed i mindst 3 hele regnskabsår, og som i samme tidsrum har været medlem af en anerkendt arbejdsløshedskasse for selvstændige erhvervsdrivende, udbetales dagpenge med et fast beløb, der udgør $\frac{1}{3}$ af højeste dagpenge efter § 47. Hvis medlemmet dokumenterer, at dagpenge, beregnet efter stk. 1, udgør et højere beløb end beløbet i 1. pkt., er medlemmet dog berettiget til dette højere beløb. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen fastsætter nærmere regler herom«.

Stk. 5-7 bliver herefter stk. 6-8.

6. I § 51, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 1, 2, 3 eller 4« til: »stk. 1, 2, 3, 4 eller 5«.

7. I § 51, stk. 6, der bliver stk. 7, ændres »stk. 5« til: »stk. 6«.

8. I § 51, stk. 7, der bliver stk. 8, ændres »5« til: »6«.

9. I § 55, stk. 1, 1. pkt., ændres »eller i tilsvarende omfang har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed« til: »eller i en tilsvarende periode har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed i væsentligt omfang«.

10. I § 57 indsættes som stk. 7:

»Stk. 7. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan efter forhandling med Landsarbejdsnævnet fastsætte regler om dagpenge til selvstændige erhvervsdrivende, der er afskåret

midlertidigt fra fortsat virksomhedsudøvelse på grund af ekstraordinære begivenheder, der ikke skyldes medlemmets forhold.«.

11. I § 63 stk. 1, nr. 2, indsættes efter »arbejde,« :
»jf. dog stk. 2«, og efter *stk. 1* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, finder ikke anvendelse ved ophør af selvstændig erhvervsvirksomhed, jf. § 57, stk. 3. I disse tilfælde udbetales dagpenge ikke for den første uge efter ophøret.«.

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 3-6.

12. I § 63, stk. 4, der bliver *stk. 5*, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1, 3 og 4«.

13. I § 63, stk. 5, der bliver *stk. 6*, ændres »stk. 1-4« to gange til: »stk. 1, 3, 4 og 5«.

14. I § 75 d, stk. 1, 1. pkt., tilføjes efter »§ 47« :
»,eller udbetalt efter § 51, stk. 5«.

15. I § 75 e, stk. 1, 1. pkt., tilføjes efter »§ 70« :
»,eller udbetalt efter § 51, stk. 5«.

16. I § 75 h indsættes efter stk. 3 som nyt stykke.:

»*Stk. 4.* Feriedagpenge kan ikke udbetales til et medlem, der er omfattet af § 57, stk. 7«.

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

17. I § 76, stk. 1, 2. pkt., ændres »8,4« til: »9,3«.

18. I § 86 indsættes som *stk. 8*:

»*Stk. 8.* Stk. 1-7 finder tilsvarende anvendelse på iværksætterydelse og uddannelsesydelse efter lov om arbejdstilbud, der er udbetalt med urette.«.

19. § 87, stk. 1 affattes således:

»Gør et medlem sig skyldig i svigagtigt forhold over for kassen, kan direktøren for arbejdsløshedsforsikringen bestemme, at pågældende slettes som medlem af kassen eller helt eller delvis udelukkes fra ret til dagpenge, efterløn, uddannelsesydelse eller iværksætterydelse i et bestemt tidsrum.«.

20. § 87, stk. 2, 2. pkt. affattes således:

»Kassen skal stille udbetalingen af dagpenge, efterløn, uddannelsesydelse eller iværksætterydelse til medlemmet i bero i overensstemmelse med indstillingen.«.

21. § 87, stk. 3 affattes således:

»*Stk. 3.* Gør et medlem sig skyldig i anden forseelse over for kassen, kan dennes ledelse bestemme, at medlemmet udelukkes fra retten til dagpenge, efterløn, uddannelsesydelse eller iværksætterydelse i et bestemt tidsrum, som ikke kan overstige 1 år.«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 1989.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lov nr. 114 af 24. marts 1970 om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Folketingstidende 1969-70, FF. sp. 3222, 3605 og 4473, tillæg A sp. 2369, tillæg B sp. 673, tillæg C sp. 321) er senest bekendtgjort ved lovekendtgørelse nr. 480 af 8. august 1988.

Arbejdsministeren nedsatte i august 1987 et udvalg med deltagelse af repræsentanter fra de to arbejdsløhedskasser for selvstændige, ASE og DANA, Arbejdsløhedskassernes Samvirke og Arbejdsministeriet.

Udvalget skulle foretage en nyvurdering af principperne i arbejdsløshedsforsikringslovens regler for selvstændige og komme med forslag til en model for arbejdsløshedsforsikring af og efterløn til selvstændige, der i højere grad end den gældende ordning tager hensyn til selvstændiges særlige forhold.

Udvalget afsluttede sit arbejde i september 1988 med afgivelse af betænkning nr. 1149.

Der var i udvalget enighed om, at forsikringsprincippet skal bevares med klare og let administrerbare regler. Udvalget peger på, at selvstændige ikke har samme dokumentationsmuligheder som lønmodtagere, og at man derfor skal passe på ikke at gå så vidt i sine dokumentationskrav, at det bliver ulige sværere for selvstændige at opnå ret til samme ydelser som lønmodtagere.

Lovforslaget bygger på følgende forslag fra betænkningen:

1. Indførelse af en generel mindstesats for selvstændige.
2. Ændring af reglerne om selvforskyldt ledighed for selvstændige.
3. Dagpenge under midlertidigt ophør af selvstændig virksomhed.
4. Mulighed for kombinationsforsikring, hvis arbejdsindsatsen deles mellem beskæftigelse som lønmodtager og selvstændig.
5. Præcisering af at optagelse i en arbejdsløhedskasse for selvstændige og beregning af arbejdskravet er betinget af, at der udøves selvstændig virksomhed i væsentligt omfang.

6. Lovfæstelse af den medarbejdende ægtefælles ret til forsikring som selvstændig erhvervsdrivende.

Herudover vil en række forslag fra betænkningen blive gennemført administrativt. Det drejer sig bl.a. om en klarere afgrænsning af begrebet »udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed«, lettere adgang til dagpenge og efterløn ved ophør med at arbejde i ægtefælles virksomhed og øget incitament – gennem beregningsreglerne – for igangsættelse til at påbegynde en virksomhed og til at undlade at ophøre i tidde.

Udover forslagene vedrørende de selvstændige indeholder lovforslaget under punkterne 18 til 21 nogle ændringer i §§ 86 og 87, hvorved det præciseres, at bestemmelserne også omfatter uddannelsesydelse og iværksætterydelse.

Ad pkt. 1

Efter de gældende regler beregnes dagpenge og efterløn til selvstændige på grundlag af arbejdsfortjeningen i de 2 bedste, hele regnskabsår, der er afsluttet inden for de seneste 5 år.

Disse regler medfører, at en del selvstændige erhvervsdrivende får en meget lav dagpengesats eller en sats på 0 kr. Det kan dreje sig om selvstændige, der har fortsat virksomheden trods et meget ringe afkast i flere år, eller nyetablerede, der må lukke virksomheden efter nogle års forløb med et lavt eller negativt beregningsgrundlag.

Hertil kommer, at opgørelsen af beregningsgrundlaget og kravet om revisorattestation ofte forsinker dagpengeberegningen, og i visse tilfælde udelukker en beregning, hvis medlemmet ikke har råd til en revisor.

Det foreslås derfor, at der indføres en generel mindstesats for dagpenge og efterløn til selvstændige, der har drevet selvstændig virksomhed i mindst 3 hele regnskabsår. En sådan mindstesats anbefales også i Socialministeriets betænkning nr. 1103 om de mindre selvstændige erhvervsdrivende og den sociale lovgivning.

Forslaget udelukker ikke et medlem fra at opnå en højere sats end den generelle mindstesats.

Efter forslaget fastsættes mindstesatsen til 1554 kr. for en uge eller 259 kr. pr. dag. Beløbet svarer til højeste dagpengebeløb for deltidsforsikrede. Ved fastsættelsen af mindstesatsens størrelse er der taget hensyn til, at der ikke kun skal være tale om et symbolsk beløb, og at satsen bør omfatte så mange, at der herigenom opnås en mærkbar administrativ lettelse. Der er endvidere taget hensyn til, at satsen på den ene siden skal tilskynde selvstændige, der i en periode ikke klarer sig så godt, til at fortsætte uden fare for derved at få et lavt eller negativt beregningsgrundlag. På den anden side må satsen ikke være så høj, at dette i sig selv giver et incitament til at ophøre i utide.

Endelig er der taget hensyn til, at det på grund af vanskelighederne med at opføre selvstændiges arbejdstid er muligt at blive optaget i en kasse for selvstændige som fuldtidsforsikret med en arbejdstid på f.eks. 30 timer. Mindstesatsen bør derfor ikke overstige det højeste dagpengebeløb for deltidsforsikrede.

En satsundersøgelse i august 1988 viser en gennemsnitlig dagpengesats på ca. 347 kr. i ASE og ca. 338 kr. i DANA. I dette gennemsnit indgår dog ikke de medlemmer, der ikke får dagpenge i dag på grund af et negativt beregningsgrundlag.

Forslaget forventes at berøre ca. 15-20 pct. af de ledige selvstændige.

Ad pkt. 2

Spørgsmålet om selvforskyldt arbejdsophør for selvstændige kræver i dag en egentlig efterprøvelse i de fleste sager.

En undersøgelse i de to arbejdsløshedskasser for selvstændige viser, at der gives 5 ugers karantæne til knap 20 pct. af de ledige selvstændige.

Ca. 50 pct. af karantænerne gives, fordi de oplyste personlige forhold som begrundelse for ophøret ikke er anset for fyldestgørende. Det drejer sig om begrundelser vedrørende generationsskifte, arbejdsbyrden, for lang arbejdsdag, ønske om anden beskæftigelse, overdragelse, alder og uoverensstemmelser med medejer.

Ca. 40 pct. af karantænerne gives, fordi en påberåbt økonomisk årsag til ophøret ikke er anset for fyldestgørende.

De resterende karantæner gives f.eks., fordi ophør på grund af miljøkrav ikke anses for fyldestgørende.

Der er særlige problemer ved vurderingen af skyld-elementet i et virksomhedsophør, og det har i praksis vist sig vanskeligt at administrere de gældende regler.

På denne baggrund – og ud fra en regelforenklingsbetragtning – har udvalget foreslået, at reglerne om selvforskyldt arbejdsophør ikke skal gælde for selvstændige erhvervsdrivende. Der indføres i stedet en generel ordning, således at ingen selvstændige kan få

udbetalt dagpenge i den første uge efter et virksomhedsophør. Forslaget vil give arbejdsløshedskasserne for selvstændige en væsentlig administrativ lettelse.

Ad pkt. 3

Lønmodtagere kan under visse betingelser modtage dagpenge under midlertidig ledighed, mens selvstændige ikke har samme mulighed, uanset om samme forhold er årsag til den midlertidige ledighed.

En arbejdsgruppe under Arbejdsministeriet nåede i september 1987 frem til forskellige modeller til at udbetale dagpenge til selvstændige, der midlertidigt må indstille drift af virksomhed. På denne baggrund blev der fremsat et lovforslag om dagpenge til fiskeskippere, der midlertidigt er afskåret fra at udøve selvstændig virksomhed på grund af ishindringer. Forslaget indgik i L 49, der blev fremsat i oktober 1987, men bortfaldt som følge af folketingsvalget i maj 1988.

Visse grupper af selvstændige kan have et særligt behov for at kunne få dagpenge under midlertidig ledighed, men en eventuel dagpengeudbetaling under midlertidig ledighed må ikke få karakter af virksomhedsstøtte.

Nærmere regler vil blive fastsat af Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen og hensigten er, at der skal være meget snævre muligheder for denne ydelse. Dagpenge skal således først kunne udbetales under midlertidigt ophør, når følgende kriterier er opfyldt:

- a) Den selvstændige er midlertidigt afskåret fra at udøve selvstændig virksomhed.
- b) Dette skyldes, at virksomheden er udsat for ekstraordinære begivenheder, der ikke kan tilregnes medlemmet.
- c) Medlemmets væsentligste indtægtgrundlag er bortfaldet under det midlertidige ophør.

Det er en forudsætning, at den selvstændiges indtægtstab ikke dækkes fra anden side f.eks. ved driftstabsforsikring.

Der vil endvidere blive fastsat regler bl.a. om en ventetid på 1 uge, en maksimal ydelsesperiode på 13 uger, faste dagpengesatser, svarende til reglerne om feriedagpenge, således at der aldrig skal beregnes en sats i disse tilfælde, kontrol med, at forsikringsbegivenheden er indtrådt og med den midlertidige ledighedsperiode og dokumentationskrav til medlemmet.

Reglen forventes primært at være relevant for mindre selvstændige erhvervsdrivende inden for enkelte erhvervsgrupper som fiskere under perioder med ishindringer og forretningsdrivende med driftsstop som følge af f.eks. vejarbejde.

Ad pkt. 4

Det foreslås, at der indføres mulighed for en »kombinationsforsikring« til medlemmer, der har baseret deres indtægt på samtidigt lønarbejde og selvstændig virksomhed.

De gældende regler er udformet til personer, der enten har lønarbejde eller selvstændig virksomhed som deres eneste beskæftigelse og således, at anden beskæftigelse begrænser medlemmets dagpenget.

Personer, der arbejder med både lønarbejde og selvstændig virksomhed, må i dag vælge, om de vil søge optagelse i en lønmodtagerkasse eller i en kasse for selvstændige.

De kan kun forsikre sig mod tab af den ene del af deres samlede indtjening i modsætning til en lønmodtager med 2 samtidige ansættelsesforhold, der kan forsikre sig mod tabet af begge indtægter.

Har medlemmet valgt at blive optaget i en lønmodtagerkasse, vil den selvstændige virksomhed – på grund af rådighedsforpligtelsen – kunne forhindre medlemmet i at få dagpenge under ledighed fra lønarbejdet.

Har medlemmet valgt en arbejdsløshedskasse for selvstændige, vil der aldrig kunne udbetales dagpenge under ledighed fra lønarbejdet.

Der er derfor behov for en mere fleksibel ordning, således at der bliver mulighed for at forsikre sig i forhold til både lønarbejdet og den selvstændige virksomhed. Udvalget har i betænkningen arbejdet med en model, som udvalget dog ikke fandt tilfredsstillende.

Udformningen af en kombinationsforsikring kræver derfor yderligere undersøgelser af behov og konsekvenser. Det er hensigten, at en arbejdsgruppe skal arbejde videre med problemstillingen og komme med forslag til en let administrerbar ordning.

Ad pkt. 5

Det foreslås, at der ved optagelse i en arbejdsløshedskasse for selvstændige kræves, at der udøves selvstændig virksomhed i væsentligt omfang. Væsentlighedskriteriet skal sikre, at arbejdet med den selvstændige virksomhed har et sådant omfang, at det kan sidestilles med en hovedbeskæftigelse.

Ved opgørelsen af arbejdskravet for selvstændige stilles der i dag ikke krav til arbejdets omfang, men det er i praksis forudsat, at den selvstændige virksomhed udøves i væsentligt omfang.

Det foreslås, at væsentlighedskriteriet lovfæstes, så der fremover sker en egentlig efterprøvelse af, om arbejdskravet er opfyldt, jf. herved det anførte vedrørende optagelse i en arbejdsløshedskasse.

Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med forslaget om indførelse af en generel, mindste dagpengesats for selvstændige, jf. ad pkt. 1.

Ad pkt. 6

Et medlems deltagelse – som hovedbeskæftigelse – i driften af en virksomhed, der helt eller delvis ejes/kontrolleres af medlemmets ægtefælle, giver i dag ret til optagelse i en arbejdsløshedskasse for selvstændige.

På baggrund af en folketingsbeslutning fra maj 1987 om individualprincippet i bl.a. sociallovgivningen, har udvalget drøftet betydningen af en fuldstændig gennemførelse af individualprincippet. Udvalget konstaterede, at uændrede optagelseskriterier i lovens § 41 ved indførelse af princippet vil medføre, at den medarbejdende ægtefælle får

- status som selvstændig erhvervsdrivende i tilfælde, hvor pågældende er medejer af virksomheden, f.eks. gennem interessentskabskontrakt, eller
- status som lønmodtager i tilfælde, hvor pågældende er ansat i ægtefællens virksomhed på sædvanlige lønmodtagervilkår.

Hvis den medarbejdende ægtefælle hverken er medejer af eller ansat i virksomheden, vil der ikke være hjemmel til optagelse i en arbejdsløshedskasse.

Status som lønmodtager vil indebære fordele for medlemmet i form af mulighed for supplerende dagpenge og for feriedagpenge, lempeligere betingelser for at blive anset for ledig, og bedre mulighed for at undgå karantæne ved selvforskyldt arbejdssophør, samt et bedre beregningsgrundlag.

Samtidig kan lønmodtagerstatus dog betyde en forringelse i relation til arbejdsløshedsforsikringslovens § 55 om opfyldelse af arbejdskravet, da der kun vil kunne medregnes det faktiske timetal.

Medlemmets status som selvstændig vil ved en total gennemførelse af individualprincippet bl.a. medføre, at overdragelse af den selvstændige virksomhed til ægtefællen må accepteres som ophørsårsag.

Indførelse af individualprincippet vil medføre, at en del medarbejdende ægtefæller må forlade forsikringen, og at der for de tilbageblevne vil blive tale om øgede udgifter til arbejdsløshedsforsikringssystemet.

Forslaget i § 1, nr. 2 er udarbejdet under hensyntagen både til individualtanken og behovet for modifikation. Hovedreglen bliver således, at den medarbejdende ægtefælle får status som selvstændig erhvervsdrivende, men at der bliver mulighed for i et vist omfang at få status som lønmodtager.

Derimod vil individualprincippet blive gennemført for samlevende.

Ændringer, der gennemføres administrativt:

En række af forslagene i betænkningen gennemføres administrativt.

1. Der vil i en bekendtgørelse om optagelse af selvstændige blive opstillet mere klare kriterier for, hvornår der foreligger udøvelse af selvstændig virksomhed i arbejdsløshedsforsikringslovens forstand.

2. Der vil blive fastsat regler om, hvornår en lønmodtager eller ledig, der etablerer selvstændig virksomhed, skal anses for påbegyndt med udøvelse af virksomheden.

3. Mulighederne for dagpenget og overgang til efterløn ved ophør med at arbejde i ægtefælles virksomhed vil blive lempet i tilfælde, hvor ophøret skyldes samlivsophævelse, eller hvor der er blevet ansat anden arbejdskraft til erstatning for den udtrædende ægtefælle.

Endvidere vil det i begrænset omfang blive muligt at få dagpenge, når ægtefællens udtræden er begrundet med, at indtægten fra virksomheden er faldende og ikke kan dække to beskedne arbejdsindtægter.

4. Efter de gældende regler skal beregningen af dagpenge og efterløn for selvstændige som udgangspunkt ske på grundlag af tidligere lønarbejde eller tidligere selvstændig virksomhed i tilfælde, hvor medlemmet forud for ledigheden ikke har drevet selvstændig virksomhed i mindst 2 hele regnskabsår. Denne regel har givet nyetablerede et incitament til at ophøre i god tid, dvs. inden udløbet af det 2. regnskabsår i tilfælde, hvor det er usikkert, om virksomheden vil kunne give et rimeligt afkast.

I tilslutning til forslaget nr. 5 om indførelse af en mindstesats, når der har været drevet virksomhed i mindst 3 regnskabsår, vil ovennævnte regel blive ændret, således at beregningen som udgangspunkt skal ske på grundlag af tidligere lønarbejde eller tidligere selvstændig virksomhed, hvis den ophørte virksomhed ikke har været drevet i mindst 3 hele regnskabsår.

5. Der vil blive fastsat regler om, at lønindtægter vil kunne medregnes i beregningsgrundlaget for selvstændige, når det er åbenbart, at medlemmets selvstændige virksomhed har været en væsentlig forudsætning for overtagelsen af lønarbejdet, eller når driften af virksomheden er muligjort af, at medlemmet har påtaget sig lønarbejde.

I forhold til hidtidig praksis vil der være tale om en meget begrænset forbedring.

De administrative ændringer vil forinden blive forhandlet med arbejdsmarkedets parter i Landsarbejdsnævnet.

Forslagene betyder en forenkling af regelsættet og dermed en administrativ lettelse først og fremmest for arbejdsløsheds-kasserne, idet der vil ske et fald i antallet af sager, som kræver en omfattende sagsbehandling.

Forslagets regelændringer skønnes sammen med de administrative ændringer at medføre en merudgift på ca. 50 mill. kr., hvoraf ca. halvdelen skyldes den generelle mindstesats for dagpenge og efterløn. Ændringerne finansieres gennem en forhøjelse af bidraget for medlemmer af arbejdsløsheds-kasserne for selvstændige erhvervsdrivende. Forslaget i pkt. 2 om en ændring af reglerne om selvforskyldt arbejdsophør (karantæne) skønnes i sin helhed at være udgiftsneutral.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Dokumentation for, at der udøves selvstændig virksomhed i væsentligt omfang, kan f.eks. ske ved oplysninger om virksomhedens art og størrelse, eller ved kopi af tilmelding til offentlige registre som selvstændig erhvervsdrivende, herunder skattemæssig registrering som medarbejdende ægtefælle, indberetninger til toldvæsenet eller lønudbetalinger til ansatte. Der kan således blive tale om, at dokumentation først kan fremskaffes efterfølgende.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, ad pkt. 5.

Til nr. 2

Forslaget fastslår den medarbejdende ægtefælles ret til optagelse i en arbejdsløsheds-kasse for selvstændige på lige fod med indehaveren.

Det forhold, at virksomheden drives i partnerskab med andre, således at den medindehavende ægtefælle ikke er enerådende med hensyn til drift, administration mv. medfører ikke i sig selv, at den optagelses-søgendes forhold kan bedømmes, som om ægtefællen ikke er selvstændig erhvervsdrivende. Dette beror på en konkret vurdering.

Hvis den optagelses-søgende skattemæssigt er registreret som »medarbejdende ægtefælle«, kan pågældende som udgangspunkt også anses for selvstændig erhvervsdrivende i relation til arbejdsløshedsforsikringsloven.

Der er ved bestemmelsens affattelse åbnet mulighed for, at en ægtefælle til indehaveren af en større virksomhed kan bevare sit medlemskab af en arbejdsløsheds-kasse for lønmodtagere, hvis medlemmet i øvrigt er ansat på sædvanlige lønmodtagervilkår i en underordnet stilling i virksomheden. Tilsva-

F. t. l. vedr. arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v.

rende gør sig gældende for den lønmodtager, som under ansættelsen indgår ægteskab med virksomhedens indehaver og derefter i øvrigt fortsætter sit lønarbejde på uændrede vilkår. Der vil blive fastsat nærmere regler herom i en optagelsesbekendtgørelse for selvstændige erhvervsdrivende.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, ad pkt. 6.

Til nr. 3

Forslaget bemyndiger direktøren for arbejdsløshedsforsikringen til efter forhandling med Landsarbejdsnævnet at fastsætte nærmere regler om ret til medlemskab som fuldtidsforsikret og om ret til og beregning af dagpenge for personer, der sideløbende har lønarbejde og selvstændig virksomhed.

Kombinationsforsikringen forudsætter et tværgående regelsæt, der – af hensyn til persongruppens bevægelighed fra en forsikringskategori til en anden – skal forene de gældende regler for lønmodtagere og for selvstændige, der på væsentlige punkter adskiller sig fra hinanden.

Forsikringens karakter nødvendiggør derfor et særskilt regelsæt.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, ad pkt. 4.

Til nr. 4

Ændringen, der er redaktionel, er en følge af forslaget under nr. 5.

Til nr. 5

Det foreslås, at der indføres en generel mindstesats på 259 kr. pr. dag for medlemmer, der ophører efter at have udøvet selvstændig virksomhed i mindst 3 hele regnskabsår, der skal være sammenhængende.

Det er endvidere en betingelse, at medlemmet har været forsikret som selvstændig erhvervsdrivende i de seneste 3 hele regnskabsår umiddelbart forud for ledigheden, og at der fremlægges dokumentation for, at der har været tale om væsentlig udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed, jf. forslaget under nr. 9. Herved sikres, at der ikke udbetales en ydelse, som virksomheden aldrig har kunnet danne basis for. Satsen udbetales, så snart ophørsbetingelserne er dokumenteret.

Hvis medlemmet fremlægger et opgørelsesskema vedrørende indtjeningen af den selvstændige virksomhed, foretages der en beregning efter de gældende regler. Giver denne en højere sats, ændres satsen med tilbagevirkende kraft. Der vil administrativt blive fastsat en frist på 6 måneder, hvor medlemmet fortsat har mulighed for at dokumentere sin ret til en højere sats end mindstesatsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, ad pkt. 1.

Til nr. 6-8

Ændringerne, der er redaktionelle, er en følge af forslaget under nr. 5.

Til nr. 9

Der henvises til de almindelige bemærkninger, ad pkt. 5.

Til nr. 10

Der henvises til de almindelige bemærkninger, ad pkt. 3.

Til nr. 11

Forslaget medfører, at selvstændige erhvervsdrivende aldrig får 5 ugers karantæne på grund af selvforskyldt ledighed, *uanset* årsagen til virksomhedsophøret. Der kan til gengæld ikke udbetales dagpenge for den første uge efter virksomhedsophøret. Ordningen er generel og obligatorisk.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, ad pkt. 2.

Til nr. 12 og nr. 13

Ændringerne er redaktionelle.

Til nr. 14 og nr. 15

Forslagene er en konsekvens af forslaget under nr. 5.

Til nr. 16

Bestemmelsen medfører, at der ikke vil kunne udbetales feriedagpenge til selvstændige erhvervsdrivende, der er midlertidigt ledige, jf. forslaget under nr. 10.

I modsat fald vil der opstå problemer i tilfælde, hvor årsagen til den midlertidige ledighed, f.eks. ishindringer for en fiskeskipper, ophører under medlemmets ferie, hvorefter medlemmet ikke længere vil kunne opfylde betingelsen i § 75 h, stk. 1, om at være ledig.

Til nr. 17

Ændringen indebærer, at det årlige bidrag for medlemmer af arbejdsløsheds-kasserne for selvstændige erhvervsdrivende forhøjes med 350 kr., dvs. fra 3.268 kr. til 3.618 kr.

Til nr. 18-21

I §§ 86 og 87 er der fastsat bestemmelser om konsekvenserne af, at et medlem forser sig mod arbejdsløs-

hedskassen, og som følge deraf får udbetalt arbejdsløshedsdagpenge eller efterløn med urette, samt om konsekvenserne af, at et medlem gør sig skyldig i svigagtigt forhold over for kassen.

Bestemmelserne bør omfatte alle forseelser mod kassen uanset ydelsens art, dvs. såvel forseelser der vedrører dagpenge og efterløn, som forseelser der

vedrører uddannelsesydelse og iværksætterydelse. Da der er opstået tvivl om, hvorvidt bestemmelserne omfatter uddannelsesydelse og iværksætterydelse, foreslås en tydeliggørelse heraf.

§ 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 1989.

Bilag

I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget

I lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 480 af 8. august 1988, som ændret ved lov nr. 838 og lov nr. 840 af 21. december 1988, foretages følgende ændringer:

1. I § 41, stk. 1, nr. 3, litra d, indsættes efter »erhvervsvirksomhed«: »i væsentligt omfang«.

§ 41. - - - -

d) mere end midlertidigt udøver selvstændig erhvervsvirksomhed, eller

2. I § 41, stk. 1, nr. 3, indsættes efter litra d som nyt litra:

»e) mere end midlertidigt og i væsentligt omfang deltager i udøvelse af deres ægtefælles selvstændige erhvervsvirksomhed, eller«.

Litra e bliver herefter litra f.

§ 41. - - - -

e) aftjener værnepligt.

3. Efter § 44 indsættes:

»Kapitel 8 a
Kombinationsforsikring

§ 45. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan efter forhandling med Landsarbejdsnævnet fastsætte regler om ret til fuldtidsforsikring for personer, som samtidigt er beskæftiget med både lønarbejde og mere end midlertidigt udøvelse af selvstændig virksomhed.«.

4. I § 51, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »arbejdsfortjeneste«: »,jf. dog stk. 5«.

§ 51. Dagpenge kan til det enkelte medlem højst udbetales med et beløb, der udgør 90 pct. af medlemmets hidtidige arbejdsfortjeneste. Arbejdsfortjenesten har dog ingen betydning for dagpengenes størrelse, hvis arbejdet, hvorfra fortjenesten hidrører, afsluttes mindre end 1 år efter afslutningen af et tidligere arbejde, der har ligget til grund for en dagpengeberegning. Ved ændring i dagpengenes højeste beløb, jf. § 47, reguleres den hidtidige arbejdsfortjeneste for det enkelte medlem med en procentsats svarende til ændringen. Der sker dog ingen regulering af arbejdsfortjenesten, hvis den hidrører fra et arbejde, der er afsluttet mindre end 1 år før en regulering. De regulerede dagpenge kan ikke overstige det højeste dagpengebeløb. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen fastsætter regler for fremgangsmåden ved beregningen af arbejdsfortjenesten.

5. I § 51 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Til et medlem, der er ledigt, jf. § 57, stk. 3, efter at have udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed i mindst 3 hele regnskabsår, og som i samme tidsrum har været medlem af en anerkendt arbejdsløshedskasse for selvstændige erhvervsdrivende, udbetales dagpenge med et fast beløb, der udgør $\frac{2}{3}$ af højeste dagpenge efter § 47. Hvis medlemmet dokumenterer, at dagpenge, beregnet efter stk. 1, udgør et højere beløb end beløbet i 1. pkt, er medlemmet dog berettiget til dette højere beløb. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen fastsætter nærmere regler herom«.

Stk. 5-7 bliver herefter stk. 6-8.

§ 51. - - - -

Stk. 5. Modtager et medlem i anledning af ledighed ydelser, som ikke er omfattet af denne lov, skal dagpengene nedsættes, således at den samlede daglige pengehjælp, medlemmet modtager, ikke overstiger det beløb, der kan udbetales efter stk. 1, 2, 3 eller 4.

Stk. 6. Et medlem, der ved optagelsen har eller senere erhverver ret til ydelser af den art, som er nævnt i stk. 5, skal straks underrette kassens ledelse herom.

Stk. 7. Dagpenge efter stk. 1-5 afrundes til nærmeste hele kronebeløb.

6. I § 51, *stk. 5*, der bliver *stk. 6*, ændres »stk. 1, 2, 3 eller 4« til: »stk. 1, 2, 3, 4 eller 5«.

§ 51. - - - -

Stk. 5. Modtager et medlem i anledning af ledighed ydelse, som ikke er omfattet af denne lov, skal dagpengene nedsættes, således at den samlede daglige pengehjælp, medlemmet modtager, ikke overstiger det beløb, der kan udbetales efter stk. 1, 2, 3 eller 4.

7. I § 51, *stk. 6*, der bliver *stk. 7*, ændres »stk. 5« til: »stk. 6«.

§ 51. - - - -

Stk. 6. Et medlem, der ved optagelsen har eller senere erhverver ret til ydelser af den art, som er nævnt i stk. 5, skal straks underrette kassens ledelse herom.

8. I § 51, *stk. 7*, der bliver *stk. 8*, ændres »stk. 5« til: »6«.

§ 51. - - - -

Stk. 7. Dagpenge efter stk. 1-5 afrundes til nærmeste hele kronebeløb.

9. I § 55, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »eller i tilsvarende omfang har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed« til: »eller i en tilsvarende periode har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed i væsentligt omfang«.

§ 55. Ret til dagpenge er betinget af, at medlemmet forud for hver udbetaling af dagpenge har haft arbejde som lønmodtager i en tid, som sammenlagt svarer til arbejde i fagets fulde, sædvanlige arbejdstid i mindst 26 uger inden for de sidste 3 år eller i tilsvarende omfang har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed uden samtidig at modtage iværksættedy-

delse efter lov om arbejdstilbud til ledige. Kun arbejde i medlemsperioder medregnes.

10. I § 57 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan efter forhandling med Landsarbejdsnævnet festsætte regler om retten til og beregningen af dagpenge til selvstændige erhvervsdrivende, der er afskåret midlertidigt fra fortsat virksomhedsudøvelse på grund af ekstraordinære begivenheder, der ikke skyldes medlemmets forhold.«.

11. I § 63, *stk. 1, nr. 2*, indsættes efter »arbejde,«: »jf. dog stk. 2«, og efter *stk. 1* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, finder ikke anvendelse ved ophør af selvstændig erhvervsvirksomhed, jr. § 57, stk. 3. I disse tilfælde udbetales dagpenge ikke for den første uge efter ophøret«.

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 3-6.

§ 63. Dagpenge må ikke udbeales til et medlem, hvis ledighed skyldes,

- 1) at medlemmet uden fyldestgørende grund afviser at tage et passende arbejde, der anvises af arbejdsformidlingen, eller at arbejdsformidlingen flere gange forgæves har forsøgt at formidle et passende arbejde ved at henvise medlemmet til samtale med en arbejdsgiver, og medlemmet ikke har haft fyldestgørende grund til afslag eller udeblivelse,
- 2) at medlemmet uden fyldestgørende grund ophører med sit arbejde, eller
- 3) at medlemmet afskediges af en grund, der væsentligst kan tilregnes medlemmet.

Stk. 2. Et medlem kan ikke afvise at tage et arbejde, som ligger uden for den pågældendes fagområde, når medlemmet har forudsætninger for at udføre arbejdet. Det gælder dog ikke, når medlemmet har bevaret en sådan tilknytning til sit hidtidige fagområde, at det vil være rimeligt at tage hensyn til, at denne tilknytning bevares.

Stk. 3. Fra det tidspunkt, hvor arbejdsløsheds-kassen har indberettet et medlem til et arbejdstilbud efter lov om arbejdstilbud til ledige, må dagpenge ikke udbetales, hvis medlemmet uden fyldestgørende grund afviser at tage et rimeligt arbejde, der anvises af arbejdsformidlingen, eller hvis arbejdsformidlingen flere gange forgæves har forsøgt at formidle et ri-

meligt arbejde ved at henvise medlemmet til samtale med en arbejdsgiver, og medlemmet ikke har haft fyldestgørende grund til afslag eller udeblivelse.

Stk. 4. For et medlem af en arbejdsløshedskasse, som har ret til at formidle arbejde, jf. kapitel 6, finder reglerne i stk. 1-3 tilsvarende anvendelse, når kassen formidler medlemmet arbejde.

Stk. 5. Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen fastsætter efter forhandling med Landsarbejdsnævnet nærmere regler for anvendelse af bestemmelserne i stk. 1-4 samt om de dagpengemæssige konsekvenser over for medlemmerne som følge af stk. 1-4.

12. I § 63, *stk. 4*, der bliver *stk. 5*, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1, 3 og 4«.

§ 63. - - - -

Stk. 4. For et medlem af en arbejdsløshedskasse, som har ret til at formidle arbejde, jf. kapitel 6, finder reglerne i stk. 1-3 tilsvarende anvendelse, når kassen formidler medlemmet arbejde.

13. I § 63, *stk. 5*, der bliver *stk. 6*, ændres »stk. 1-4« to gange til: »stk. 1, 3, 4 og 5«.

§ 63. - - - -

Stk. 5. Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen fastsætter efter forhandling med Landsarbejdsnævnet nærmere regler for anvendelse af bestemmelserne i stk. 1-4 samt om de dagpengemæssige konsekvenser over for medlemmerne som følge af stk. 1-4.

14. I § 75 *d*, *stk. 1*, *1. pkt.*, tilføjes efter »§ 47«: »eller udbetalt efter § 51, *stk. 5*«.

§ 75 *d*. Til medlemmer, der inden for de sidste 10 år sammenlagt har været fuldtidsforsikret i mindst 5 år, deraf mindst 26 uger umiddelbart før overgangen til efterløn, ydes efterløn med et beløb, der svarer til medlemmets dagpenge beregnet efter § 51, *stk. 1*, jf. § 47. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen fastsætter regler om fremgangsmåden ved beregning af arbejdsfortjenesten.

15. I § 75 *e*, *stk. 1*, *1. pkt.*, tilføjes efter »§ 70«: »eller udbetalt efter § 51, *stk. 5*«.

§ 75 *e*. Til deltidsforsikrede medlemmer og til fuldtidsforsikrede medlemmer, der ikke opfylder betingelserne i § 75 *d*, *stk. 1*, ydes efterløn med et beløb, der svarer til medlemmets dagpenge beregnet efter § 51, *stk. 1*, jf. § 70. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen fastsætter regler om fremgangsmåden ved beregning af arbejdsfortjenesten.

16. I § 75 *h* indsættes efter *stk. 3* som nyt stykke.:

»*Stk. 4.* Feriedagpenge kan ikke udbetales til et medlem, der er omfattet af § 57, *stk. 7*«.

Stk. 4 bliver herefter *stk. 5*.

§ 75 *h*. - - - -

Stk. 3. Et medlem, der får ret til dagpenge efter § 54 i perioden fra 1. januar til ferieårets begyndelse, har ikke ret til feriedagpenge i det ferieår, hvor dagpengeretten opnås.

Stk. 4. Nærmere regler om feriedagpenge, herunder om beregning af feriedagpengene og lediges underretning til arbejdsformidlingen om tidspunktet for feriens afholdelse fastsættes af direktøren for arbejdsløshedsforsikringen efter forhandling med landsarbejdsnævnet.

17. I § 76, *stk. 1*, *2. pkt.*, ændres »8,4« til: »9,3«.

§ 76. - - - -

Kassen indbetaler for hvert medlem, bortset fra medlemmer, der ikke kan pålægges bidrag efter *stk. 6* og *7*, et beløb til staten, der på årsbasis svarer til 8 gange dagpengenes størrelse pr. 1. juli det foregående år, hvis dette er en mandag, og ellers dagpengenes størrelse den mandag der ligger nærmest den 1. juli, jf. § 46, *stk. 2*. For medlemmer af en arbejdsløshedskasse for selvstændigt erhvervsdrivende indbetaler kassen dog et beløb til staten, der på årsbasis svarer til 8, 4 gange dagpengenes størrelse pr. 1. juli, hvis dette er en mandag, og ellers dagpengenes størrelse den mandag, der ligger nærmest den 1. juli. For efterlønsmodtagere indbetales kun halvdelen af det beløb, som er fastsat i medfør af *1. pkt.*

18. I § 86 indsættes som *stk. 8*:

»*Stk. 8.* *Stk. 1-7* finder tilsvarende anvendelse på iværksætterydelse og uddannelsesydelse efter lov om arbejdstilbud, der er udbetalt med urrette.«.

Kapitel 13.

Forseelser mod kassen

§ 86. Har et medlem givet kassen urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder, der er af betydning for retten til dagpenge eller efterløn, eller i øvrigt mod bedre vidende uretligt modtaget dagpenge eller efterløn, skal dagpenge- eller efterlønsbeløbet, som er modtaget med urette, tilbagebetales af medlemmet.

Stk. 2. Tilbagebetaling af beløb efter stk. 1 kan ske ved hel eller delvis modregning i den løbende udbetaling af dagpenge eller efterløn samt i andre krav, medlemmet har mod kassen. Modregning kan også ske, efter at medlemmet har skiftet arbejdsløshedskasse.

Stk. 3. Er dagpenge- eller efterlønsbeløb, som skal tilbagebetales efter stk. 1 og 2, ikke tilbagebetalt inden en frist, som kassen har fastsat, kan direktøren for arbejdsløshedsforsikringen bestemme, at pågældende slettes som medlem af kassen.

Stk. 4. I tilfælde, hvor der er udbetalt dagpenge eller efterløn med urette, har kassen ikke krav på refusion fra statskassen, og udbetalte refusionsbeløb skal tilbagebetales, medmindre den fejlagtige udbetaling skyldes medlemmets svigagtige forhold. Kassen kan bestemme, at dagpenge- eller efterlønsbeløb, som kassen herefter ikke får refunderet, endeligt skal afholdes af vedkommende tillidsmand eller afdeling af kassen, såfremt den fejlagtige udbetaling kan tilregnes tillidsmanden eller afdelingen.

Stk. 5. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan fastsætte regler om administrationen af stk 4, 1. pkt. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan herunder bestemme, at kassen skal have krav på refusion i ganske særlige situationer, selv om fejludbetalingen ikke skyldes medlemmets svigagtige forhold.

Stk. 6. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan fastsætte nærmere regler om kassernes inddrivelse af dagpenge- eller efterlønsbeløb, som skal tilbagebetales efter stk. 1, herunder om at kassen ikke har krav på refusion fra statskassen, og at udbetalte refusionsbeløb skal tilbagebetales, hvis disse regler ikke overholdes.

Stk. 7. Beløb, som skal tilbagebetales efter stk. 1, kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne for

inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder straf af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i reglerne.

19. § 87, stk. 1 affattes således:

»Gør et medlem sig skyldig i svigagtigt forhold over for kassen, kan direktøren for arbejdsløshedsforsikringen bestemme, at pågældende slettes som medlem af kassen eller helt eller delvis udelukkes fra ret til dagpenge, efterløn, uddannelsesyndelse eller iværksætterrydelse i et bestemt tidsrum.«

§ 87. Gør et medlem sig skyldig i svigagtigt forhold over for kassen, kan direktøren for arbejdsløshedsforsikringen bestemme, at pågældende slettes som medlem af kassen, eller at han helt eller delvis udelukkes fra ret til dagpenge eller efterløn i et bestemt tidsrum.

20. § 87, stk. 2, 2. pkt. affattes således:

»Kassen skal stille udbetalingen af dagpenge, efterløn, uddannelsesyndelse eller iværksætterrydelse til medlemmet i bero i overensstemmelse med indstillingen.«

§ 87. - - - -

Stk. 2. Finder kassen, at et medlem har gjort sig skyldig i svigagtigt forhold, skal kassen forelægge sagen for direktøren for arbejdsløshedsforsikring med indstilling om, hvilken afgørelse de skal træffes efter stk. 1. Kassen skal stille udbetalingen af dagpenge eller efterløn til medlemmet i bero i overensstemmelse med indstillingen.

21. § 87, stk. 3 affattes således:

»Stk. 3. Gør et medlem sig skyldig i anden forseelse over for kassen, kan dennes ledelse bestemme, at medlemmet udelukkes fra retten til dagpenge, efterløn, uddannelsesyndelse eller iværksætterrydelse i et bestemt tidsrum, som ikke kan overstige 1 år.«

§ 87. - - - -

Stk. 3. Gør et medlem sig skyldig i anden forseelse over for kassen, kan dennes ledelse bestemme, at medlemmet udelukkes fra ret til dagpenge eller efterløn i et bestemt tidsrum, som ikke kan overstige 1 år.